

Şehir İçi Yolların Geliştirilmesi

Yurdumuzda bir trafik tıkanıklığı meydana gelince akla hemen mevcut yolun genişletilmesi gelmektedir. Halbuki her işi tekniğe uygun halletmeği gaye edinmiş olan gelişmiş ülkelerde böyle düşünülmemektedir. Yol genişletmek, bilhassa şehirçilerinde, üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir husustur. Aşağıda bir özeti verilen rapor en ucuz olarak bir yolun trafik geçirme kabiliyetinin nasıl artırılabileceğini açıklamaktadır.

Bazı genişletmeler sadece parka yarayacağından, Wellington (Yeni Zelanda) da bir otopark inşa edip işletme; yolda istimlak ile genişletmeden daha ucuz bulunmuştur.

Diğer bir genel hata ise yolun kaplamasının, yaya kaldırımları aleyhine genişletmektir ki daha çok yayaya hürmet hissinden yoksun olanlar tarafından yapılmaktadır. Yolun kaplamasında yürüyen yaya- ların yapılan genişletmeyi boşa çıkarttığı hattâ kapasiteyi daha fazla azalttığı gözden kaçmaktadır.

Bu özet bu cins israfı belki azaltır diye sunulmuştur.

Şehirçindeki tıkanmış yolların trafik kapasitesinin nasıl artırılabilceği konusunda bir etüd Bureau of Public Roads tarafından neşredilmiş bulunmaktadır. Etüd. District of Columbia Karayolları ve Trafik Dairesi ile işbirliği yapılarak yürütülmüştür.

Vaşington'daki Wisconsin Bulvarı; bu anacadedeki problemler Birleşik Devletlerdeki belediyelerin çoğunda bulunanlara benzediğinden Büro tarafından etüd için seçilmiştir. 7,2 km. (4 1/2 mil) boyunca bulvar pek çok ticarî saha bölümlerini geçer ve değişik araziden faydalanma tarzlarının ve kullanış keşafeti değişiminin karşımından ibarettir.

Etüdün esas hedefi, bilinen bütün trafik tanzim tekniği tatbik edildiği zaman, mevcut istimlak şeridi içinde, bir şehirçi anacadesinin trafik taşıyabilme kabiliyetinin ne kadar artacağını tahmin etmek-

Yazan :
Mete ORER
Yük. Müh.

○

ti. Ayrıca büyük tıkanma noktalarındaki esaslı yapımların masraflarıyla beraber, bazı yapımların mütevazî masraflarının trafik akımında sebep olduğu gelişmeler de nazarı itibare alınmıştır.

Federal Karayolları idarecisi Rex M. Whitton'a göre şehirçi yolların daha elverişli kullanılması büyük şehirleri sarsan trafik tıkanıklığına kısmî bir çözüm olacaktır. Whitton «şehirçi serbest yollar sisteminin ciddi bir yardım olacağı daima düşünülmüştür. Belediyeler bilhassa şehir merkezi kısmında kösteklenmiş trafik akımını geliştirmek için diğer tedbirleri alabilirler ve almaldırlar. Trafik problemleriyle sarılmış bütün şehirler için pahalı olmayan pek çok imkân vardır» demektedir.

Büro tarafından Wisconsin Bulvarının trafik geçirme kabiliyetini artırmak için yapılan nisbeten ucuz ve pek çok şehir tarafından kabul edilmiş tedbirler;

1— Şoförleri dönüşlerde evvel- den işaret vermeye eğitmeyi,

2 — Kavşaklara ve tâli yollara yakın parkı ve gift parkı yasaklamayı,

3 — Bazı kesimlerde paralel parkı yasaklamayı,

4 — U dönüş yasağını takip etmeyi,

5 — Kesişen küçük yollardan veya bu yollara sol dönüşü yasak etmeyi,

6 — Blok ortasında ev yollarına ve yol dışı parklara dönüşü kontrol etmeyi,

7 — Işıklı işaret cihazlarını yeniden ayarlamayı,

8 — Bazı kavşaklarda bilhassa karşılıklı çarpışmaya sebep olan Y kavşaklarında sokakları tek yön yapmayı,

İhtiva eder.

Tavsiye edilen mütevazî masraf gerektiren bazı yapımlar aşağıdadır.

1 — Değişen gelişmeli ışıklı işaret tesis etmek,

2 — Bütün sokağın kaplamasını yeniden yapmak,

3 — Komple yol çizgisi temin etmek,

4 — Otobüs duraklarında cepler temin etmek,

5 — Modern bir aydınlatma sistemi tesis etmek.

Wisconsin Bulvarının kapasitesini daha artırmak için gereken esaslı yapımlar aşağıdakileri muhtevirdir.

1 — Doğu - Batı direkt trafiğine mani olan sokağın bir ayağının diğer ayağına nazaran kayık olduğu «çengel ayak» 1 azaltmak için Q sokağının yeniden yapımı.

2 — Massachusetts ve Wisconsin Bulvarında alt geçit-üst geçit ihdası.

3 — Wisconsin Bulvarının bazı kısımlarını genişletmek, etüd raporunda büro; şehirçi yol yapımındaki istimlak problemleri, muazzam maliyetler ve diğer zorlukların trafik tıkanıklığı problemlerine katı bir çözüm olacak tamamıyla yeni tedbirlerin alınmasını önlediğinin, Karayolu idarecileri ve mühendislerince bilindiğine işaret etmektedir.

Rapor «Belediyeler; mevcut ana sokakların, şehirçi ulaştırma sisteminin esası olmaya devam etmesi lâzım geldiğini tasavvur etmektedirler. Bu halde mevcut büyük ana sokak sisteminin, şehirlerimizin ekonomik hayatının gelişebilmesi için, azamî kapasitede ve etkili olarak kullanılması gerektiği aşıkârdır» demektedir.

Wisconsin Bulvarına tatbik edildiği şekliyle bu etüdün, mevcut istimlak şeridi içinde cephe-deki binalar da çok özel haller hariç tahrip ve zarara sebep olmaksızın mümkün gelişmelerin nazarı itibare alınmasından öteye geçmediğini belirtmek lâzımdır.

«Şehirçi Ana Sokakların TRAFİK TAŞIMA KABİLİYETLERİNİ Artırma adındaki raporun bir nüshası «U.S. Government Printing Office» den temin edilebilir.